

Abstrakt

Tato dizertační práce podává systematický výklad práva umělecko-interpretálního jakožto účelově vymezeného souboru právních norem upravujících právní poměry týkající se uměleckých výkonů. Autor argumentuje ve prospěch právní ochrany uměleckého výkonu, kterou považuje za zvláštní projev osobnostněprávní ochrany vyvěrající z přirozenoprávního pohledu na osobnost umělce – autor tedy nesouhlasí s těmi přístupy, které v právní ochraně výkonného umělce shledávají pouze aspekty soutěžněprávní ve smyslu ochrany investice.

Přitom ale nelze na výkonné umělce mechanicky aplikovat právo autorské, neboť zde existují i důvodné rozdíly – výkonný umělec především netvoří žádné nové dílo, jímž by obohacoval poznání lidstva, pouze individuálně provádí existující umělecké dílo – společenský přínos autorské tvorby je zde tedy vyšší a autor polemizuje s možností subsumpcie ochrany uměleckého výkonu pod čl. 34 odst. 1 Listiny. Přesto je však ochrana uměleckého výkonu nezbytná, neboť společnost potřebuje nejenom to, aby autorská tvorba existovala, ale též aby byla prováděna, pokud má existovat živé umění. Dnes, když je živé umění ohrožováno více než kdy jindy technologiemi umožňujícími konzumaci umění ve virtuální realitě či umožňujícími nahradit výkon herce v audiovizi jeho digitálním substitutem, význam právní ochrany umělce vzrůstá.

Autor nejdříve stručně zhodnocuje vývoj filozofického a právního uvažování o uměleckém výkonu v dějinách od dob starověku, přičemž si zvláště všímá vývoje v českých zemích, poukazuje zejména na doposud trochu opomíjené průkopnické dílo F. L. Riegrova (1850), a podává výklad vývoje právní ochrany od zpracovatelského autorského práva umělce až po zakotvení zvláštního práva k uměleckému výkonu (v ČSR již v roce 1953).

Jádrem práce je pokus o vymezení oboru vykreslením jeho hranic a místa v právním systému, tj. styčných ploch s právem ústavním, občanským, všeobecným právem osobnostním, pracovním právem, právy věcnými, autorským právem a právy souvisejícími, přičemž se pokouší o přesnější vykreslení hranic těchto oborů a o odstranění aplikačních potíží s tím souvisejících. Autor nabízí vlastní definici uměleckého výkonu, jehož pojmové znaky shledává v osobním, uměleckém, bezprostředním a živém provedení uměleckého díla v rámci daném takovým uměleckým dílem, a zabývá se též otázkou artistických výkonů. Práce zejména

kriticky hodnotí názor, který se prosazuje v doktríně, a který hodnotí umělecký výkon jako jakýsi nižší druh autorské tvorby s tím, že přesáhne-li výkon umělce určitou hranici tvořivosti, stává se autorským dílem – jako třeba v práci zvukového mistra či režiséra (tzv. zásada absorpční). Autor s tímto názorem nesouhlasí a upozorňuje, že určitá činnost buď uměleckým výkonem je či není a že nelze zaměňovat tvorbu autorskou s uměleckou činností výkonného umělce. Podává definici uměleckého výkonu, upozorňuje autor současně na to, že vzhledem k recentní judikatuře SDEU k pojmu autorského díla se jeví jako pravděpodobné, že samotný pojem uměleckého výkonu je autonomním pojmem unijního práva, k jehož výkladu je povolán SDEU.

Významná část práce je věnována subjektu práva umělecko-interpretačního, osobě umělce, specificky pak z pohledu ochrany cizích umělců českým právem, z hlediska dědiců práv, problematiky presumpce osoby nositele práv (a s tím související copyrightové a fonogramové výhrady) i z pohledu uměleckých výkonů podaných společně členy tělesa. V této souvislosti je podáván rozbor institutu společného zástupce (§ 68 a. z.) a problémů aplikační praxe, které přináší, včetně otázek práva společností (umělecké těleso jako *societas iuris civilis*) a související problematiky procesněprávní.

V druhé polovině práce je podán systematický výklad osobnostních a majetkových práv výkonného umělce se zaměřením se na interpretační problémy aplikační praxe, u nichž autor nabízí konkrétní řešení, kritizuje přitom přístup SDEU k některým otázkám (nesprávná interpretace pojmu sdělování veřejnosti, vytváření kritérií jako nová veřejnost či zisk, které do této analýzy podle autora práce nepatří). Dále je podán přehled práva smluvního, zvláštní pozornost se věnuje komplikacím u výkonu podaného na objednávku, kde podle autora nelze aplikovat ustanovení smlouvy o dílo, a konečně je pojednáno o ochraně právem občanským, správním a trestním, kde se poukazuje též na nedostatky současné právní úpravy s návrhy *de lege ferenda* (např. u práva na poskytnutí informace, práva na předběžné zajištění důkazu apod.).